

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت

بسمه تعالی

شماره ۷۳۵۳/۴۰۰۵
تاریخ ۱۳۹۸/۰۴/۰۳
پوست دارد

روسای محترم کلیه دانشگاهها/ دانشکده های علوم پزشکی کشور
موضوع: ابلاغ استانداردهای ارائه خدمات گروه کودکان و نوزادان

با سلام و احترام

همانگونه که مطلع می‌باشید یکی از راهکارهایی که برای پیشگیری از افزایش هزینه‌های درمان و تحمیل بار اقتصادی سنگین به نظام سلامت و جامعه در کشورهای مختلف مورد توجه است، تدوین و نشر راهنماهای بالینی مبتنی بر شواهد است که به عنوان یکی از سیاست‌های برنامه تحول نظام سلامت و یکی از محورهای بسته‌های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی نیز مورد توجه می‌باشد. در همین راستا معاونت درمان تدوین محصولات دانشی را (راهنمای بالینی، استاندارد، پروتکل و ...) با اولویت خدمات پر تواتر، دارای پوشش بیمه ای، هزینه (خدمات، تجهیزات) با حضور جمعی از اساتید حوزه‌های مختلف، در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تشکیل و سیاستگذاری و برنامه‌ریزی این امر را عهده‌دار شده است. لذا در راستای پویا سازی ارائه خدمات پزشکی و اجرایی نمودن بند "ث و ج" ماده ۷۴ قانون برنامه ششم توسعه کشور مبنی بر اجازه تجویز خدمات و انجام خرید راهبردی سازمان های بیمه گر بر اساس دستورالعمل ها و راهنماهای بالینی توسط وزارت بهداشت، استانداردهای ارائه خدمات گروه نوزادان و کودکان به شرح ذیل به تصویب رسیده و از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

بدیهی است ضمن تاکید بر ارائه خدمت در چارچوب استانداردهای مورد تائید وزارت متبوع، اعلام می‌گردد دانشگاه/ دانشکده، انجمن ها و سازمان نظام پزشکی میبایست از این محصولات در آموزش های بازآموزی استفاده و سازمان های بیمه گر نیز بر اساس محصولات دانشی اقدام به خرید راهبردی نمایند. امید است با بهره مندی از تلاش جمعی و اطلاع رسانی در این زمینه، شاهد تحولی جدی در حوزه استقرار و بکارگیری راهنماها به منظور ارتقای کیفیت خدمات و کاهش هزینه های غیر ضروری باشیم.

- تعویض خون در نوزادان - کد ملی: ۳۰۲۳۶۰
- پونکسیون مایع نخاعی، درمانی یا تشخیصی در کودکان و نوزادان - کد ملی: ۶۰۰۹۳۵
- آسپیراسیون درمانی با وارد کردن تیوب با یا بدون Water Seal در نوزادان و کودکان - کد ملی: ۳۰۰۶۲۵
- فتوتراپی ساده - کد ملی: ۹۰۲۰۳۰
- فتوتراپی Intensive - کد ملی: ۹۰۲۰۳۲

دکتر قاسم جان بابایی

معاون درمان

معاونت درمان

دبیرخانه شورای راهبردی تدوین راهنماهای سلامت

شناسنامه و استاندارد خدمت

پونکسیون ملایع نخاع، درمانی یا تشخیصی

در اطفال و نوزادان

بهار ۱۳۹۸

تنظیم و تدوین:

جناب آقای دکتر سید علیرضا مرنندی رئیس انجمن علمی پزشکان نوزادان ایران

جناب آقای دکتر علی اکبر سیاری دبیر هیات ممکنه رشته تخصصی کودکان

جناب آقای دکتر یدالله زاهد پاشا دبیر هیات ممکنه طب نوزادان و پیرامون تولد

جناب آقای دکتر غلامرضا خاتمی رئیس انجمن پزشکان کودکان ایران

جناب آقای دکتر سید ابوالفضل افجه فوق تخصص نوزادان و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

جناب آقای دکتر محمد حیدرزاده فوق تخصص نوزادان و رئیس اداره سلامت نوزادان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

جناب آقای دکتر سید علیرضا فهیم زاد فوق تخصص عفونی کودکان و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

سرکار خانم دکتر پریسا محقق فوق تخصص نوزادان و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران

سرکار خانم دکتر نسترن خسروی فوق تخصص نوزادان و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران

سرکار خانم دکتر زیبا مسیبی فوق تخصص نوزادان و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

جناب آقای دکتر عباس حبیب الهی فوق تخصص نوزادان و کارشناس اداره سلامت نوزادان وزارت بهداشت، درمان و آموزش

پزشکی

تحت نظارت فنی:

گروه استانداردسازی و تدوین راهنماهای سلامت

دفتر ارزیابی فن آوری، استانداردسازی و تعرفه سلامت

دکتر سید سجاد رضوی، فرانک ندرخانی،

دکتر مریم خیری، آزاده حقیقی

الف) عنوان دقیق خدمت مورد بررسی (فارسی و لاتین) به همراه کد ملی:

پونکسیون مایع نخاعی، درمانی یا تشخیصی در اطفال و نوزادان

کد ملی: ۶۰۰۹۳۵

ب) تعریف و تشریح خدمت مورد بررسی:

گرفتن مایع نخاعی به منظور تشخیص عفونتهای سیستم عصبی مرکزی، خونریزیها، بیماریهای متابولیک، تشخیص و درمان درگیری سیستم عصبی مرکزی در سرطان خون، بررسی کفایت درمان آنتی بیوتیکی در عفونتهای سیستم عصبی مرکزی، تزریق ماده حاجب به منظور انجام میلو گرافی، درمان هیدرو سفالی و تزریق داروهای شیمی درمانی

ج) اقدامات یا پروسیجرهای ضروری جهت درمان بیماری:

ارزیابی و اقدامات قبل از انجام خدمت:

- اخذ رضایت از والدین (به استثنای موارد اورژانسی)
- مانیتورینگ علائم حیاتی و اکسیژناسیون نوزاد (برقراری اکسیژن در صورت نیاز)
- قرار دادن نوزاد در وضعیت خوابیده به پهلو یا وضعیت نشسته، از خم کردن بیش از حد گردن نوزاد اجتناب شود
- شستشوی دستها، پوشیدن گان استریل، استفاده از دستکش و زدن ماسک
- استریل نمودن محل انجام پونکسیون نخاعی از مرکز به طرف محیط به صورت دایره وار
- استفاده از روشهای ضد درد (دارویی و یا غیر دارویی)
- انجام معاینه ته چشم پس از بسته شدن فونتanel
- عدم وجود ضایعه پوستی در محل انجام پونکسیون نخاعی
- عدم وجود مشکلات خونریزی دهنده شدید مانند پلاکت کمتر از ۲۰۰۰۰

ارزیابی و اقدامات حین انجام خدمت:

- وارد کردن سوزن مخصوص در خط وسط در فضای L4 - L3 یا L5 - L4 (فضای ارجح در نوزاد نارس)
- جمع آوری نمونه در سه لوله که هر کدام حاوی حداقل یک میلی لیتر نمونه به صورت لوله اول جهت کشت، لوله دوم جهت شمارش سلول، قند و پروتئین و لوله سوم جهت سایر آزمایشات اختصاصی و احتمالی در آینده
- در صورتیکه جمع آوری نمونه به منظور درمان هیدرو سفالی باشد حجم مورد نظر 10 ml/kg یا تا زمانیکه خروج CSF تا ده دقیقه متوقف شود
- خارج کردن سوزن و قرار دادن گاز و چسب روی محل مورد نظر و پک نمودن محکم محل
- در صورت پرش ناگهانی مایع نخاعی به بیرون در ابتدای پونکسیون، گذاشتن دست روی خروجی سوزن پونکسیون و نمونه گیری سریع سپس خارج نمودن بلافاصله سوزن، سپس بهتر است نوزاد را بر روی شکم قرار داده و تا ۱۰ دقیقه با مانیتورینگ در این وضعیت باقی بماند.

کنترل عوارض جانبی حین انجام خدمت:

- هیپوکسمی
- آسپیراسیون
- ایست قلبی - تنفسی
- عفونت (مننژیت، آبسه، استئومیلیت و)
- خونریزی
- سایر موارد (تومور اپیدرموئید، آسیب نخاع، تجمع CSF در محل و)

ارزیابی و اقدامات بعد از انجام خدمت:

- تداوم مانیتورینگ نوزاد
- کنترل محل نمونه گیری از نظر نشت CSF و سایر عوارض
- وضعیت ترندلنبرگ در کودکان بزرگتر در ساعات اولیه بعد از پونکسیون (در کودکان)

د) تواتر ارائه خدمت

د-۱) تعداد دفعات مورد نیاز

ندارد

د-۲) فواصل انجام

بر حسب بیماری زمینه ای

ه) ویژگی های فرد/افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز (Order) خدمت مربوطه و استاندارد تجویز:

کلیه پزشکان

و) ویژگی های ارائه کننده اصلی صاحب صلاحیت جهت ارائه خدمت مربوطه:

کلیه پزشکان

ز) عنوان و سطح تخصص های مورد نیاز (استاندارد) برای سایر اعضای تیم ارائه کننده خدمت:

ردیف	عنوان تخصص	تعداد مورد نیاز به طور استاندارد به ازای ارائه هر خدمت	میزان تحصیلات مورد نیاز	سابقه کار و یا دوره آموزشی مصوب در صورت لزوم	نقش در فرایند ارائه خدمت
۱	پرستار	۱ نفر	کارشناس		کمک در مراقبت از نوزاد، و انجام پروسیجر

ح) استانداردهای فضای فیزیکی و مکان ارائه خدمت:

در بخش های بیمارستان به شرح ذیل بر اساس استانداردهای ابلاغی وزارت بهداشت

• NICU

- بخش نوزادان
- بخش اطفال و سایر بخشهای فوق تخصصی مرتبط با آن
- PICU
- اورژانس

ط) تجهیزات پزشکی سرمایه ای به ازای هر خدمت:

- ست LP
- امکانات مانیتورینگ و احیا نوزاد و کودک
- دستگاه Warmer نوزاد

ه) داروها، مواد و لوازم مصرفی پزشکی جهت ارائه هر خدمت:

ردیف	اقلام مصرفی مورد نیاز	میزان مصرف (تعداد یا نسبت)
۱	پوشک	به میزان مورد نیاز
۲	سرم تزریقی	۱ عدد
۳	پروپ پالس اکسی متری یکبار مصرف یا دائمی	۱ عدد
۴	لوله آزمایش	به میزان مورد نیاز
۵	سرسوزن اسکالپ وین	به میزان مورد نیاز
۶	پماد EMLA	به میزان مورد نیاز
۷	چسب	به میزان مورد نیاز
۸	پنبه استریل	به میزان مورد نیاز
۹	ویال سوکروز ۲۴٪	به میزان مورد نیاز
۱۰	بتادین	به میزان مورد نیاز
۱۱	گاز استریل	به میزان مورد نیاز
۱۲	دستکش استریل	۲ عدد
۱۳	گان استریل	۱ عدد
۱۴	شان استریل	۲ عدد
۱۵	عینک محافظ	۱ عدد
۱۶	ماسک	به میزان مورد نیاز
۱۷	داروهای مورد نیاز	به میزان مورد نیاز

ک) استانداردهای ثبت:

شرح حال، معاینه و تشخیص های افتراقی، سیر بیماری، تعداد دفعات پروسیجر، درجه حرارت بدن و علائم حیاتی، ذکر درمانهای انجام شده

ل) اندیکاسیون های دقیق جهت تجویز خدمت:

- تشخیص مننژیت
- تشخیص آنسفالیت
- تشخیص عفونتهای مادرزادی (تورچ)
- درمان هیدروسفالی
- تشخیص خونریزیهای مغزی
- تشخیص بیماریهای متابولیک
- تشخیص درگیری سیستم عصبی مرکزی در سرطان خون
- تزریق داروهای شیمی درمانی و سایر
- تزریق ماده حاجب برای میلوگرافی

م) شواهد علمی در خصوص کنترا اندیکاسیون های دقیق خدمت:

- وضعیت ناپایدار بالینی
- افزایش فشار داخل جمجمه
- اختلالات خونریزی دهنده
- عفونت محل انجام
- آنومالیهای Lumbo sacral

ن) مدت زمان ارائه هر واحد خدمت:

بین ۵ تا ۲۰ دقیقه

و) مدت اقامت در بخش های مختلف بستری جهت ارائه هر بار خدمت مربوطه:

بر حسب بیماری زمینه ای نوزاد

ی) موارد ضروری جهت آموزش به والدین بیمار:

پیگیری های بعدی از نظر بروز عوارض

منابع:

- Leonard E, Dobbs K. Postnatal bacterial infections. In: Fanaroff & Martins Neonatal-Perinatal Medicine 2015; Martin R, Fanaroff A, Walsh M (eds); p734-750
- Woods SL. Lumbar Puncture. In: Procedures in neonatology 2013, McDanold M(eds):p 104-108
- Puopolo K. Bacterial and Fungal Infections. In: Manual of Neonatal Care 2017; Cloherty. J, Eichenwald E, Stark A (eds); p274-300
- Baley J, Leonard E. Infections in the Neonate. In: Care of the high risk neonate 2013; Fanaroff A, Fanaroff J(eds); p346-367

- تاریخ اعتبار این راهنما از زمان ابلاغ به مدت ۲ سال می باشد و بعد از اتمام مهلت زمانی میبایست ویرایش صورت پذیرد

بسمه تعالی

فرم تدوین راهنمای تجویز

عنوان استاندارد	کد RVU	کاربرد خدمت	افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز	ارائه کنندگان اصلی صاحب صلاحیت	شرط تجویز		محل ارائه خدمت	تواتر خدمتی	استانداردهای ثبت
					اندیکاسیون	کنترا اندیکاسیون			
پونکسیون مایع نخاعی درمانی یا تشخیصی در اطفال و نوزادان	۶۰۰۹۳۵	بستری	کلیه پزشکان	کلیه پزشکان	- تشخیص مننژیت - تشخیص آنسفالیت - تشخیص عفونتهای مادرزادی (تورچ) - درمان هیدروسفالی - تشخیص خونریزیهای مغزی - تشخیص بیماریهای متابولیک - تشخیص درگیری سیستم عصبی مرکزی در سرطان خون - تزریق داروهای شیمی درمانی و سایر - تزریق ماده حاجب برای میلوگرافی	- وضعیت ناپایدار بالینی - افزایش فشار داخل جمجمه - اختلالات خونریزی دهنده - عفونت محل انجام - آنومالیهای Lumbo sacral	بیمارستان	ندارد	شرح حال، معاینه و تشخیص های افتراقی، سیر بیماری، تعداد دفعات پروسیجر، درجه حرارت بدن و علایم حیاتی، ذکر درمانهای انجام شده

- تاریخ اعتبار این راهنما از زمان ابلاغ به مدت ۲ سال می باشد و بعد از اتمام مهلت زمانی میبایست ویرایش صورت پذیرد